

De valse start van de COVRA

(Door Rinus Antonisse, redacteur PZC)

Het zag er vorig jaar veelbelovend uit. De Centrale Organisatie Voor Radioactief Afval (COVRA) liet een uitgebreid voorlichtingspakket bij de inwoners van Borsele bezorgen. Uitleg over de keus van de COVRA om het nationale opslagcomplex voor radioactief afval in het Slogebied te vestigen. Uitleg over de wijze waarop dat nucleaire afval verwerkt en opgeslagen zal worden. Met een brief erbij aan de 'geachte inwoners/sters van de gemeente Borsele'. Daarin de toezegging dat de burgers in de toekomst van de verdere ontwikkelingen op de hoogte gehouden zullen worden gehouden. In de brief werd nog meer informatie toegezegd: over de technische details van de inrichting van het complex en 'over de gevolgen van de toekomstige COVRA-vestiging op het milieu in en rond de toekomstige vestigingsplaats Borssele'.

Tegenover de PZC-redactie liet directeur dr ir J. Vrijen van de COVRA zich vorig jaar kennen als iemand die voorlichting aan de burger een vanzelfsprekende noodzaak vindt. Hij verklaarde over de activiteiten 'open kaart' te willen spelen. Vrijen: „Als de mensen behoefte hebben aan een toelichting en meer willen weten: we hebben telefoon. Afspraken zijn te maken”. Het telefoonnummer van de COVRA is 02246-3344. Daarna bleef het lange tijd stil. In alle stilte werkte de COVRA aan de voorbereidingen voor de vestiging van het opslagcomplex achter de PZEM-centrales, onder de rook van het dorp Borssele. Nieuwe informatie werd niet meer verstrekt, ook niet het toegezegde kwartaalblad 'COVRA-Nieuws'.

Dezer dagen doen de COVRA en directeur Vrijen weer van zich spreken. Er is woensdag een 'informele vergadering' belegd met de gemeenteraad van Borsele. De raadsleden worden door de organisatie op de hoogte gesteld van de jongste ontwikkelingen en de groten-

deels uitgewerkte plannen. De vergadering in het gemeentehuis te Heinkenszand (aanvang 19.30 uur) is besloten. Dat ligt niet aan het gemeentebestuur van Borsele. Het college van burgemeester en wethouders heeft geen bezwaar tegen (selectieve) openheid, omdat er immers zaken aan de orde komen die niet alleen voor de raadsleden interessant zijn, maar ook de bevolking zélf aanbelangen. Burgemeester drs G. C. G. van den Heuvel: „Ik zie niet in waarom er geheimzinnig over gedaan moet worden. Er gebeuren geen dingen die het daglicht niet kunnen verdragen. Maar wij hebben de COVRA gevraagd te komen, dus die moet ook met openheid accoord gaan, dat vind ik wel zo correct”.

In alle rust

Directeur dr ir Vrijen voelt daar niets voor. Hij stelt dat de gemeenteraad in alle rust en informeel voorlichting moet krijgen over wat Borsele te wachten staat. Hij vreest dat de raadsleden zich in hun optreden en vraagstelling

zullen laten beïnvloeden door de aanwezigheid van mensen op de publieke tribune. De directeur ontkent dat hij geheime informatie met de raadsleden wil bespreken en ook is er volgens hem geen sprake van het voorkoken van moeilijke beslissingen. Wat er dan op tegen is om de door hem zo gepropageerde 'open kaart' te spelen? Natuurlijk niets, edoch Vrijen wil deze keer de deuren van de raadszaal toch dicht hebben. Zijn opstelling, namens de COVRA, is een slechte en valse start voor een organisatie die met een allesbehalve alledaagse activiteit in Zeeland neerstrijkt. Hoe geruststellend Vrijen ook doet over risico's, milieugevolgen, stralingsgevaar, en dergelijke: voor een periode van tenminste 100 jaar wordt bij Borssele al het radioactieve afval uit Nederland opslagen en voor een deel ook verwerkt.

De bevolking heeft er recht op zoveel mogelijk rechtstreeks op de hoogte te worden gesteld van de beweegredenen van de COVRA, het hoe en waarom, inspraakmogelijkheden, enzovoorts. Veel te vaak horen burgers het verwijt dat ze tegen bepaalde voornemens veel te laat in actie komen ('de pap is al gestort, terugdraaien is niet meer mogelijk', heet het dan). Minstens zo vaak krijgen burgers op hun bord dat ze slecht op de hoogte zijn en geen oog hebben voor feiten. De autoriteiten die dat berustend vaststellen, 'vergeten' gemakshalve dat de burgers niet anders kunnen handelen. De denkwijze en het optreden waarvan COVRA-directeur Vrijen nu blijkt geeft, liggen daaraan ten grondslag. Handel de zaken zoveel mogelijk in beslotenheid af, strijk op voorhand lastige hobbels glad en verstrek in het openbaar 'se-

WOORD

VERVOLGD

lectieve informatie'. De burgers hoeven per slot van rekening niet alles te weten! Dat er op die manier enorme frustraties onder de burgers ontstaan, wordt op de koop toe genomen.

Kleine groepen

Gaf dr ir Vrijen vorig jaar tegenover de PZC-redactie te kennen een voorstander te zijn van openbaarheid, recent deed hij dat nog eens dunnetjes over. „We moeten ervoor zorgen dat de verstandhouding met de mensen in Borsele goed is”, laat hij weten. „Daaraan zullen we werken op het moment dat we alle gegevens rond hebben. We stellen het op prijs de mensen in de regio nader te informeren over de plannen”. Vrijen wil dat het liefst in kleine groepen doen (25 tot 30 mensen). Onderdeel van het complex wordt ook een voorlichtingscentrum. „De opzet is het hele complex in al zijn facetten toegankelijk te houden. Ook bijvoorbeeld het afvalverwerkingsgebouw zal bezocht kunnen worden. Daar wordt bij het ontwerp rekening mee gehouden.

Dat geldt ook voor het splijtstofbehandelingsgebouw, men moet alle stappen kunnen waarnemen. Als we de mensen wat moeten uitleggen, dan moeten we dat goed doen”, aldus Vrijen.

Het klinkt uiteraard prachtig. Een goede verstandhouding vergt meer dan een leuk centrum en leesbare folders. Het vereist in de eerste plaats dat de burgers serieus worden genomen en als mondigere mensen worden benaderd. Directeur Vrijen stelt dat 'denken in een conflictmodel' niet de stijl is van de COVRA. Wil dat geloofwaardig zijn, dan moet hij rap zorgen voor een andere start. De bouw van een opslagcomplex voor radioactief afval bij het West-Duitse dorp Gorleben ging enkele jaren geleden gepaard met omvangrijke demonstraties en gevechten. Onvoldoende informatie was mede oorzaak van de ellende daar. Zeeuwen gaan door voor kalme mensen, die accepteren wat de overheid oplegt. Het wil niet zeggen dat ze daarom voldoende voorlichting onthouden kan worden.

